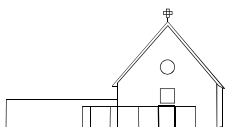

ANDRA TESSALONIKERBREVET

INNEHÅLL

Bakgrund	2
Löpande kommentar	5

Andra Tessalonikerbrevet - Bakgrund (Lars Mörling 2015)

(bakgrundsstudiet liknar 1Tess eftersom det är kort tid mellan breven)

Författare

Paulus (2Tess 1:1)

Vi ser att brevet var skrivet under Paulus andra missionsresa när teamet bestod av Paulus, Silas och Timoteus. De kom till Tessalonika (i dagens Grekland) efter att ha blivit misshandlade och fängslade i Filippi (Apg 16:22-24).

Mottagare

- Församlingen i Tessalonika (2Tess 1:1, Apg 17:1-9).
- Tessalonika var huvudstad i Makedonien och det fanns en stor grupp judar där (Apg 17:1).
- Paulus var första gången i Tessalonika under enbart tre till fyra veckor (Apg 17:2-4).
- Förföljelsen från judarna blev svår (Apg 17:5-9).
- Förföljelsen från judarna i Tessalonika fortsatte i Berea, som var nästa stad (Apg 17:10-14).
- Förföljelsen fortsatte sedan under lång tid framöver (1Tess 2:14-16, 2Tess 1:4).

Team och uppföljning

- Paulus, Silas, Timoteus och Lukas var tillsammans när teamet kom till Filippi för första gången (2Tess 1:1, Apg 15:40, 16:1-3, 11-12).
- Lukas, som var författare av Apostlagärningarna, lämnades kvar i Filippi förstår vi av att "vi-avsnitten" i Apg försvinner i och med att teamet reser vidare (Apg 16:40).
- Timoteus lämnades kvar i Tessalonika anar vi av att bara Paulus och Silas skickades iväg till Berea (Apg 17:10).
- Paulus skickades från Berea iväg till Aten medan Silas och Timoteus lämnades kvar i Berea (Apg 17:13-14).
- Timoteus och Silas måste ha kommit till Paulus i Aten, enligt hans uttryckliga önskan (Apg 17:15) och därefter sändes Timoteus tillbaka till Tessalonika (1Tess 3:1-6).

- Troligen sändes även Silas tillbaka till Makedonien, där Berea, Tessalonika och Filippi låg, eftersom han kom från Makedonien tillsammans med Timoteus till Korint (Apg 18:1-5).

Vi anar en medveten strategi hos Paulus där behovet av uppföljning av de nya unga församlingarna löstes med att personer ur teamet lämnades kvar eller skickades tillbaka.

Relationer med församlingar

- Paulus uppmuntrade Tessalonikernas relationer med andra församlingar och besöken var tydligen ganska täta (1Tess 1:7-10).
- Filipperna kontaktade Paulus ett par gånger redan när han var i Tessalonika och kontakterna fortsatte när Paulus var i Korint (Fil 4:15-16, 2Kor 11:7-9). Vi inser att de nya församlingarna hade flitig kontakt med varandra och med aposteln Paulus under den första tiden.
- Någon från församlingen i Tessalonika har tydligen berättat om ett nytt problem som rör Jesus återkomst (2Tess 2:1-2)

Varifrån skrevs brevet?

Allt pekar på att 1Tess och 2 Tess skrevs från Korint. Timoteus som skickades från Aten till Tessalonika kom till Korint tillbaka med färsk nyheter (3:1-6, Apg 18:5). Eftersom Paulus var en ganska kort period i Aten och därefter for till Korint där han stannade i 1 ½ år (Apg 18:9-11), så måste 1Tess och 2 Tess skrivits från Korint. Brevens är dessutom mycket lika varandra.

När skrevs brevet?

Det går att med stor sannolikhet slå fast att 1Tess skrevs år 51 och 2 Tess i slutet av år 51 eller början av år 52. Dessa är Paulus allra första brev i Nya Testamentet.

En inskription, som man hittade i Delfi på 1800-talet, är viktig för dateringen av breven och för hela aposteln Paulus verksamhet.

Man kan få fram flera viktiga detaljer ur stelen.

- Kejsar Klaudius 12:e regeringsår är omnämnt (jan år 52 till jan år 53). Det står också att Klaudius blivit hyllad för 26:e gången. Varje gång en kejsare vann ett fältslag hyllades kejsaren. Det här ger en fingervisning om när, under 12:e regeringsåret, som stenen blev rest och det pekar mot försommaren år 52.

- Gallio var landshövding i Korint fr.o.m. juli år 51 t.o.m. juni år 52 och hans namn står på stelen (se svart markering)
- Vi vet att Gallio blev sjuk under sin tjänstgöring i Korint och reste till Rom. Troligen reste han före november år 51 när sjöfarten var osäker pga av höst- och vinterstormar ända fram till mars år 52.
- Paulus stod till svars inför landshövding Gallio (Apg 18:12-17) och det skedde troligen på höstkanten år 51. Det verkar som om Paulus varit en tid i Korint innan han fördes till Gallio.
När vi läser 1Tess får vi en uppfattning av att Paulus skrev brevet under första delen av sin tid i Korint. Vi daterar därför det brevet till första delen av år 51, innan Paulus mötte Gallio. 2Tess är skrivet strax efter 1Tess d.v.s. i slutet av år 51 eller början av år 52.

Teman

- Att uppmuntra tessalonikerna att hålla ut mitt i förföljelsen.
- Att besvara tessalonikernas frågor om Jesus återkomst.

LÖPANDE KOMMENTAR

A. Hälsning (1:1-2)

Brevet skrevs under Paulus andra resa men efter 1Tess, eftersom Paulus hänvisar till ett tidigare brev i 2Tess 2:15.

B. Frälsning och dom när Jesus kommer åter (1:3-12)

Jesus återkomst var ett huvudtema också i första brevet och tycks ha varit ett ämne som Paulus tagit upp under sitt korta besök i Tessalonika (Apg 17:1-10).

1. Paulus tackar Gud för att Tess växer i tro och kärlek (1:3-5)

Under det första brevet var det just detta som Paulus önskade skulle ske i församlingen (1Tess 3:12, 1Tess 4:9-10) och nu tackar han Gud för vad som hänt. Det är värt att påminna sig att denna växt i tro och kärlek skedde under konstant förföljelse, som började när Paulus var där och fortsatte under första och andra brevet (1Tess 1:6, 3:1-4, 2Tess 1:4).

2. Jesus kommer tillbaka som frälsare och domare (1:6-10)

När Jesus kommer åter så kommer han som en frälsare för sin församling och en domare för världen. Guds rättvisa kräver att den som i löndom begått hemska brott inte kan komma undan. Domen är nödvändig för att ondskan inte ska avgå med slutsegern. Vi kristna uppmanas att visa kärlek och överlämna domen åt Gud (Rom 12:17-21, 1Pet 4:12-14, Matt 5:10-12). Det är uppenbart att det är den som i tro tagit emot evangeliet som blir räddad undan domen (2Tess 1:8-11, 1Tess 1:10).

3. Jesus kommer tillbaka med både änglar och troende

Jesus sa själv att han ska komma tillbaka med änglar (Mark 8:38) och Paulus bekräftade detta (2Tess 1:7). Vi anar att det har att göra med ett församlade av alla troende vid Jesus återkomst, som ska ske med hjälp av Guds änglar, (Mark 13:24-27).

I första brevet läste vi att även alla som dött i tron ska komma med Jesus och uppstå i oförgängliga kroppar, lik Jesus uppståndelsekropp (1Tess 3:13, 4:13-18, Fil 3:20-21, 1Kor 15:35-58).

4. Gud är den som bevarar oss i tron (1:11-12)

Paulus ber till Gud att de troende ska anses värdiga sin kallelse och fortsätta sin växt i tro och goda gärningar. Allt detta sker genom nåden.

C. Laglöshetens människa (2:1-12)

1. Problem kring Jesus ankomst (2:1-2)

Tydligen hade Paulus fått reda på att det uppstått förvirring kring vad som skulle hända vid Jesus återkomst. Några påstod att "Herrens dag" redan kommit. Dessutom hänvisade dessa till något som Paulus sagt eller skrivit vid ett tidigare tillfälle.

2. Vad ska hända innan och när Jesus kommer? (2:3-12)

a. Först kommer ett stort avfall (2:3)

Innan Jesus ska komma tillbaka kommer många att avfalla från tron.

b. Laglöshetens människa träder fram (2:3-8)

Paulus talade inte öppet om vem han syftade på och det har troligen med förföljelsen att göra. Språket och det han säger tycks syfta på kejsaren i Rom. Det är inte lätt att exakt veta vem denne person är, men vi ska ändå gå lite djupare med frågan.

c. Laglöshetens människa är någon som förhäver sig över Gud (2:4)

Det rör sig om en person som både sätter sig över Gud och utropar sig själv till Gud. Tydligen ska han sätta sig i Guds tempel. Templet stod i Jerusalem och förstördes år 70 i enlighet med Jesus profetia i Markus 13.

d. Paulus hade undervisat om detta när han var i Tessalonika första gången (2:5). Paulus hänvisade till sin egen undervisning kring den laglöse och det måste ha skett när församlingen grundades (Apg 17:1-9).

e. Något eller någon ska hålla laglöshetens människa tillbaka (2:6-7)

Paulus hänvisade till att tessalonikerna visste vad eller vem som höll den laglöse tillbaka. Att det inte kan röra sig om Jesus eller den helige Ande är tydligt, eftersom den som håller tillbaka den laglöse måste röjas ur vägen och varken Jesus eller Anden ska röjas ur vägen.

f. Laglösheten var redan verksam (2:7)

Här kommer äntligen en nyckel. Tessalonikerna kunde förstå vad Paulus talade om genom att se på vad som redan då hände runt omkring dem. Det får mig att tro att detta fördolda tal måste, på något sätt, syfta på

kejsaren i Rom och kejsarens anspråk på gudomlighet.

- g. Laglöshetens människa ska öppet träda fram (2:8)
När den som höll tillbaka väl röjts ur vägen så skulle den laglösa träda fram helt öppet.
- h. Jesus ska förgöra laglöshetens människa med sitt ord (2:8)
Det är Jesus själv som vid sin ankomst ska förgöra laglöshetens människa med *"sin muns anda"* d.v.s. auktoriteten i sitt ord. Detta väcker många frågor, särskilt om Paulus talade om kejsaren i Rom. Vi ska snart titta på några möjliga tolkningar.
- i. Den onde står bakom den laglösa under och bedrägeri (2:9-10)
Paulus är tydlig med att det är den onde själv som står bakom laglöshetens människa.
- j. Gud tillåter villfarelsen hos de som inte tror evangeliet (2:11-12)
Helt klart kommer Gud att tillåta de icke-troende att förvillas. Precis som i kapitel ett är det bara tron på evangeliet om Jesus Kristus som kan rädda oss (1:8-10).

D. Bakgrund till 2Tess 2:1-12 utifrån Jesus profetior i Markus 13

Jag utgår från att Paulus kände till Jesus eskatologiska tal (Mar 13, Matt 24, Luk 21) och att detta tal ligger med i bakgrunden av hans undervisning i 2Tess 2:1-12. Jesus tal var en del av apostlarnas undervisning ända från början. Man kan t.ex. ana Markusevangeliets disposition i Petrus tal i Kornelius hus (Apg 10:34-43).

1. Jesus tal handlade främst om Jerusalems förstörelse (Mark 13:1-4, 28-32)

Situationen är tydlig. Först profeterade Jesus om att templet ska förstöras och därefter frågade lärjungarna när detta ska ske och vad som blir tecknen. I slutet av talet sa Jesus något som tycks syfta på lärjungarna och deras fråga *"Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker."* (Mark 13:30).

2. Det ska bli ett avfall (Mark 13:5-6, 21-23, Matt 24:9-13)

Precis som Paulus så talade Jesus om ett avfall. Det skulle komma falska profeter och falska messiasgestalter som ska förleda många. Detta var också något som den judiske historieskrivaren Josefus skrev om.

3. Nöd, krig och flykt för de troende (Mark 13:7-8,14-22, Luk 21:20-24)

Jesus talade om krig och att Jerusalem skulle till slut bli belägrat av främmande arméer. Då skulle de troende lämna Jerusalem och fly upp i bergen. Enligt den kristna traditionen så klarade sig de troende undan Jerusalems förstörelse p.g.a. Jesus tydliga instruktioner.

4. Det ska bli förföljelse (Mark 13:9-13)

Jesus talade om svår förföljelse av de troende och att Anden skulle vara med dem mitt i förföljelsen.

Jesus använde språk och begrepp som liknade de i Daniels profetior om den onde kungen i Daniels elfte kapitel. Han som skulle örena templet, avskaffa det dagliga offret och sätta upp "förödelsens styggelse" i templet (Dan 11:31). Han skulle dessutom förhäva sig över Gud och orsaka ett stort avfall bland de troende (Dan 11:32-36). Dessa detaljprofetior uppfylldes i den onde kungen i Nordlandet (Syrien) Antiokus den 4:e Epifanes som regerade 175-164 f.Kr. och som satte upp ett altare till Zeus i templet i Jerusalem och befallde att Zeus skulle tillbes som Gud. Även Jesus nämnde om "förödelsens styggelse" som ett tecken (Mark 13:14, Matt 25:15). Josefus bekräftade att när templet intagits år 70 e.Kr. så bar romarna fram offer till sina emblem. På romarnas emblem fanns Jupiters örn och kejsarens bild, han som hade gudomliga anspråk.

5. De troende ska vara redo och väntande (Mark 13:33-37)

De troende skulle fokusera på att hela tiden vara redo och väntande. Allt detta skulle ske i deras generation enligt Jesus.

6. Kosmiska tecken när människosonen kommer (Mark 13:24-27)

Det som talar tydligast emot att Jesus enbart talade om Jerusalems förstörelse i sitt eskatologiska tal är framför allt det han säger om de kosmiska tecknen: *"Men i de dagarna, efter den nöden, ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken.²⁵ Stjärnorna ska falla från himlen och himlens makter ska skakas.²⁶ Då ska man se Människosonen komma bland molnen med stor makt och härlighet.²⁷ Och då ska han sända ut änglarna och samla sina utvalda från de fyra väderstrecken, från jordens yttersta gräns till himlens ände."* (Mark 13:24-27).

7. Möjliga förklaringar till att dessa verser om tecknen uppfylldes år 70

a. Kosmiska tecken

När det gäller de kosmiska tecknen så ser man en parallell till hur Petrus påstod att Joels profetia om Anden, som skulle utgjutas över alla människor, faktiskt blivit uppfylld på pingstdagen (Joel 2:28-32, Apg 2:1-21). Detta sa Petrus trots att tecknen i Joels profetia inte alls uppfylldes i detalj på pingstdagen och dessutom liknade de kosmiska tecknen i Joel de tecknen som Jesus talade om i sitt eskatologiska tal.

b. Jesus ska komma på molnen

När det gäller att Jesus ska komma på molnen med stor makt och härlighet, så har man mycket riktigt påpekat att detta är taget från Daniels profetia om Människosonen. Han som skulle komma på molnen inför Gud och få makt över alla folk och som skulle regera som en evig kung över ett evigt rike (Dan 7:13-14). Det man kan se i den profetian är att Människosonen förhärligas och insätts som kung och inte att han ska komma hit till världen.

c. Jesus ska sända ut sina änglar

När det gäller att Människosonen ska sända ut sina änglar för att samla in alla utvalda så kopplar man det till att Jesus sände ut sina budbärare med evangeliet och att Romarriket och kejsarna besegrades i grunden genom evangeliet vartefter allt fler människor blev frälsta. Till slut regerar Kristus över alla folk som herre och kung.

8. Josefus och kyrkofäder

a. Enligt den samtida judiska historieskrivaren Josefus, befriade Zeloterna Jerusalem och landet år 66. Det ledde till att Kejsar Nero befalldes att Jerusalem skulle förstöras.

b. När belägringen inleddes så flydde många kristna upp bergen och klarade sig, enligt kristen tradition. Det låter mycket logiskt med tanke på att Jesus sagt att de troende skulle fly när Jerusalem belägrats av främmande arméer.

c. Josefus skrev om falska profeter och särskilt om en falsk profet som ledde folk i fördärvet under själva belägringen av Jerusalem.

- d. Han skrev tydligt om att den långa belägringen ledde till svår hunger och t.o.m. kannibalism i Jerusalem.
- e. General Titus son till Vespasian intog Jerusalem år 70.
Nero dog år 68 och det blev kaos i Rom med fyra personer som utropade sig som kejsare inom ett år. General Vespasian lämnade Jerusalems belägring i händerna på sin son general Titus och återvände till Rom, där han blev näste kejsare. År 70 intogs Jerusalem. Den 10/8 förstördes templet och under september brändes staden.
Romare tillbad avgudar på tempelplatsen Josefus skrev: *"De förde in sina standar/emblem (Jupiters örn och kejsarens bild) till templet och satte upp dem vid östra porten och där offrade de till dem."*
Romarna bröt ner templet, stadsmuren och stora delar av staden.
- f. Enligt Josefus dödades 1 347 000 i kriget och 600 000 bara i och runt Jerusalem, 97 000 blev fångar och 11 000 svalt ihjäl. Jesus talade också om en fruktansvärd nöd.
- g. Josefus skrev att en tidigare kejsare, Caligula, redan år 39-40 gjorde anspråk på att vara en gud och att han gav befallning om att hans egen staty skulle sättas upp i templet i Jerusalem för att tillbes. Detta beslut verkställdes aldrig på grund av olika märkliga omständigheter och till slut mördades kejsar Caligula av förrädare som fanns i hans närhet.
- h. Flera kyrkofäder ansåg att Jesus profetior i Markus 13 uppfylldes i och med Jerusalems förstörelse, bland dem var Tertullus (160-235 e.Kr.) och Chrysostom (347-407 e.Kr.).

9. Slutsatser från studiet kring Laglöshetens människa (2Tess 2:1-12)

- a. Jag utgår från att Paulus kände till Jesus tal i Markus 13:e kapitel.
- b. Jag tror att Markus 13:e kapitel i huvudsak gick i uppfyllelse år 70 e.Kr.
- c. Den Laglöse, som Paulus skrev om, syftade troligen på kejsarkulten. Jesus profetia om förödelsens styggelse kan ha uppfyllts i och med att romarna tillbad och offrade till sina emblem på tempelplatsen år 70. Det handlade om Jupiters örn och kejsarens bild.

- d. Helt klart ska Jesus i framtiden komma tillbaka som frälsare och domare. Detta är mycket tydligt i både Första och Andra Tessalonikerbrevet.
- e. Vi ska vara väntande och redo inför Jesus återkomst.

10. En möjlig tolkning av 2Tess 2:1-12

Vi läser i t.ex. Efesierbrevets andra kapitel och första Petrusbrevets andra kapitel att församlingen är ett tempel där Gud bor. Om man utgår från att Paulus även här undervisade om att den laglöse skulle sätta sig i ett andligt tempel och i så fall förhäva sig över Gud i församlingen, blir det möjligt att tolka in avfallet, och laglöshetens människa. Han skulle i så fall kunna vara som en person som är en mäktig andlig motståndare till Gud i Guds församling. Det har ibland påpekats att även korrumperade påvar burit titeln "Kristi ställföreträdare".

E. Gud har utvalt tessalonikerna (2:13-17)

1. Paulus tackar Gud för att Tessalonikerna är utvalda (2:13-14)

- a. Är alla troende utvalda till att bli frälsta?
Det tycks som om Paulus här påstår att de troende var utvalda till att bli frälsta redan från världens begynnelse och att frälsningen är ett verk av den helige Ande genom evangeliet. Naturligtvis anser även vi att ingen blir ett Guds barn utan att Guds Ande verkar både före, under tiden och efter att undret har skett.
- b. Utvalda i relation till Guds förkunskap
När vi läser om Guds utväljande på andra ställen så verkar det som om Guds förkunskap varit en viktig faktor i sammanhanget (Rom 8:28-30). *"For those God foreknew (proégno) he also predestined to be conformed to the image of his Son, that he might be the firstborn among many brothers and sisters."* (NIV Rom 8:29). Man kan läsa in en sekvens i dessa verser som började i Guds förkunskap och gick vidare till "förutbestämt, kallat, förklarat rättfärdiga, förhärligat". Det har ofta hävdats att det grekiska ordet "proégno" alltid förutsätter en intim relation och att ordet aldrig har betydelsen av allmän förkunskap. Men i t.ex. Apg 26:5 och 2Pet 3:17 har ordet just denna allmänna betydelse. Det innebär att vi på goda grunder kan anta att Guds allvetande har spelat roll i samband med Guds utväljande. Vi ser en liknande betoning hos Petrus: *"who have been*

*chosen according to the **foreknowledge** (prognosin) of God the Father, through the sanctifying work of the Spirit, to be obedient to Jesus Christ and sprinkled with his blood: Grace and peace be yours in abundance.”* (NIV 1Pet 1:2).

2. Gud verkar hela vägen och hela tiden (2:15-3:5)

a. Vi ska stå fasta i läran (2:2:15)

Den lära som Tessalonikerna ska stå fasta i kallas i brevet för ”vårt evangelium, sanningen, Herrens ord, vår Herre Jesu evangelium” (1:8, 2:12,2:14, 3:1)

b. Paulus bad att Gud skulle verka i allt (2:16-17, 1:11-12)

Helt klart är Paulus bön att Gud ska verka fram allt gott i ord och gärning hos tessalonikerna. Detta innebär att vi inte har något att berömma oss av, utan att allt är av nåd.

c. Paulus ber om förbön (3:1-2)

Paulus tackar Gud och ber för tessalonikerna (1:3, 1:11-12, 2:13) men här ber han själv om förbön. Han ber om frimodighet att förmedla Herrens ord trots förföljelse.

d. Herren bevarar och styrker de troende (3:3-5)

Återigen kommer en önskan eller en bön att Herren ska verka så att tessalonikerna leds in i Guds kärlek och Kristi uthållighet, så att de kan hålla ut hela vägen till den eviga härligheten (2:14).

F. Slutliga förmaningar (3:6-15)

1. Tillrättavisa den som går fel (3:6-15)

Paulus ger en skarp tillrättavisning som riktas mot sådana som inte vill arbeta alls utan bara gå och dra. Det kan finnas en koppling till irrläran han tidigare vänt sig emot, som gick ut på att Herrens dag redan kommit (2:1-2). I så fall kanske några ansåg att det inte ens var nödvändigt att arbeta för att förtjäna sitt uppehälle.

2. Slutlig hälsning (3:16-18)

Att Paulus betonade att han skrev sluthälsningen med egen hand kan ha att göra med att irrlärarna som sa att Herrens dag redan kommit åberopade

något brev som Paulus påstods ha skrivit (2:1-2). Han säger också att hans nådeshälsning i slutet av sina brev var ett säkert kännetecken. Samtliga Paulus brev har f.ö. en liknande hälsning om Herrens nåd.

”Stå därför fasta och håll er till den undervisning ni har fått, muntligt eller genom brev. Och må vår Herre Jesus Kristus själv och Gud vår Far, som har älskat oss och gett oss evig tröst och gott hopp i sin nåd, uppmuntra era hjärtan och styrka er till allt gott i gärning och ord.” (2Tess 2:15-17).